

Henryk Stawniak

Doktorat ks. Jana Tondery

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 36/3-4, 232

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOKTORAT ks. JANA TONDERY

Dnia 25 marca 1993 r. odbyła się na Wydziale Prawa Kanonicznego publiczna obrona rozprawy doktorskiej ks. mgra Jana Tondery, kapłana archidiecezji warszawskiej, absolwenta Wydziału Prawa Kanonicznego ATK. Doktorat przedłożył Radzie Wydziału pracę pt. *Zdolność do wypełnienia obowiązków małżeńskich w świetle współczesnego prawa kościelnego posoborowego stosowanego w wyrokach rotalnych*. Praca zasadniczo została napisana pod kierunkiem śp. ks. prof. M. Żurowskiego, a po jego śmierci zadania promotora podjął się ks. prof. dr hab. J. Kałowski. W charakterze recenzentów wystąpili: ks. prof. dr hab. Henryk Misztal (KUL) i ks. prof. dr hab. Marian Fąka (ATK).

Ks. J. Tondera stosując metodę analityczno-syntetyczną postawił sobie za cel wydobycie z wyroków rotalnych pewnych elementów prawnych istotnych dla zgody małżeńskiej i wymaganych do ważności małżeństwa, które określają zdolność podmiotową. Pozwalają one sformułować pewne wymogi dotyczące zdolności stron do realizacji obowiązków małżeńskich. Celem więc pracy było ustalenie zasad, dzięki którym można stwierdzić zdolność do małżeństwa. W dysertacji ponadto zwrócono uwagę na ewolucję jurysprudenencji i jej wpływ na sformułowanie kanonu 1095 KPK z 1983 r. Autor wykorzystał do opracowania liczne wyroki rotalne i bogatą literaturę przedmiotu.

Pierwszy rozdział określa istotne obowiązki małżeńskie wypływające z sakramentalnego małżeństwa, czyli określa przedmiot zdolności podmiotowej. Drugi rozdział omawia z kolei zgodę małżeńską w jej dwóch zasadniczych aspektach – zdolności do rozeznania przedmiotu zgody i jego oceny wyrażenia w sposób nieskrepowany decyzji co do poznanych praw i obowiązków. Autor wskazał na niektóre choroby psychiczne, anomalie psychoseksualne, nerwice i inne czynniki, które mogą mieć wpływ na zdolność do wyrażenia zgody małżeńskiej. Trzeci rozdział jest próbą ustalenia przyczyn, które mogą spowodować niezaistnienie zgody. Podkreśla się, że o zdolności psychicznej człowieka świadczy osobowość nie obciążona żadną anomalią psychofizyczną, poznawczooceniającą, a także w podejmowaniu wolnej decyzji. Rozdział czwarty porusza problem zdolności psychicznej do zachowania jedności i nierozzerwalności małżeństwa oraz wymogi dotyczące zrodzenia i wychowania potomstwa. Niektóre choroby psychiczne mogą ograniczać zdolność do realizacji obowiązków małżeńskich, a inne nie mogą pozbawiać osobę zdolności, stąd trzeba zachować ostrożność w formułowaniu wniosków, by nie naruszyć czyjś naturalnego uprawnienia do zawarcia małżeństwa.

Praca pozwala sformułować pewne praktyczne zasady pomocne w orzekaniu zdolności osoby do małżeństwa. Rozprawa ks. mgra J. Tondery stanowi przyczynek do badań naukowych omawianej problematyki.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego ATK, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, właściwy dla tego typu rozpraw walor naukowy, a także opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. J. Tonderze stopień naukowy doktora prawa kanonicznego.

Ks. Henryk Stawniak SDB